

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

28 березня 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 36/дп-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого – Мішина М.І.,

членів Комісії: Козлова А.Г., Лукаша Т.В.,

розглянувши питання щодо недостовірності (у тому числі неповноти) відомостей або тверджень, вказаних суддею Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області Шишилїним Олександром Геннадійовичем у декларації доброчесності судді за 2017 рік,

встановила:

До Вищої кваліфікаційної комісії суддів України звернувся Смалюк Р.В. з повідомленням про недостовірність тверджень, вказаних суддею Шишилїним О.Г. у декларації доброчесності судді за 2017 рік.

Заявник зазначає, що в пункті 15 поданої до Комісії декларації доброчесності судді за 2017 рік суддя Шишилїн О.Г. підтвердив, що випадків втручання у його діяльність зі здійснення правосуддя не було. Проте 06 листопада 2017 року суддя Шишилїн О.Г. разом з іншими суддями Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду звертався до Голови Вищої ради правосуддя, Голови Ради суддів України, Генерального прокурора України з повідомленням про втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя.

З огляду на викладені обставини Смалюк Р.В. вважає, що в діяльність судді зі здійснення правосуддя відбувалось втручання, про яке він не повідомив у декларації доброчесності судді за 2017 рік.

Відповідно до частини першої статті 62 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон) суддя зобов'язаний щорічно до 1 лютого подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України декларацію доброчесності судді за формою, що визначається Комісією.

Форму декларації доброчесності судді затверджено рішенням Комісії від 31 жовтня 2016 року № 137/зп-16.

Приписами частини шостої статті 62 Закону передбачено, що у разі одержання інформації, що може свідчити про недостовірність (в тому числі неповноту) тверджень судді у декларації доброчесності, Вища кваліфікаційна комісія суддів України проводить відповідну перевірку.

Відповідно до Правил заповнення та подання форми декларації доброчесності судді, затверджених рішенням Комісії 31 жовтня 2016 року № 137/зп-16, у декларації доброчесності зазначаються відомості, актуальні станом на 31 грудня звітного року. У разі заповнення декларації вперше в ній зазначаються твердження щодо обставин, які мали місце упродовж усього життя особи, яка її заповнює.

Під час перевірки досліджено відомості, наведені в повідомленні Смалюка Р.В., декларацію доброчесності судді за 2017 рік, судові рішення у справі № 377/31/14-п, рішення Вищої ради правосуддя від 26 грудня 2017 року № 4269/0/15-17, а також пояснення судді Шишилїна О.Г. За результатами перевірки Комісією встановлено таке.

У визначеному порядку суддя Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області Шишилін О.Г. 24 січня 2018 року подав декларацію доброчесності судді за 2017 рік. У пункті 15 декларації суддя підтвердив, що випадків втручання у його діяльність зі здійснення правосуддя не було.

Під час перевірки встановлено, що у листопаді 2017 року судді Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області Дзюба М.В., Д'яченко Д.О., Митрофанова Є.Г., Пантелеев Д.Г., Сараєв І.А., Шишилін О.Г. звернулися до Вищої ради правосуддя з повідомленням про втручання в їх діяльність щодо здійснення правосуддя народними депутатами України Фріз І.В., Тимчука Д.Б. та інших.

У повідомленні судді Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області посилалися на те, що напередодні апеляційного та касаційного розгляду справи № 266/2278/15-к (Дзюба М.В., Пантелеев Д.Г. брали участь у розгляді зазначеної справи, судді Д'яченко Д.О., Митрофанов С.Г., Сараєв І.А., Шишилін О.Г. не брали участі в розгляді зазначеної справи) окремі народні депутати України та представники громадських і волонтерських організацій намагались та намагаються чинити тиск на суд з метою прийняття вигідного для засудженого судового рішення.

29-30 жовтня 2017 року на сайті державного органу - Державної прикордонної служби України було опубліковано статтю «Державна прикордонна служба та ветерани-прикордонники вірять у неупередженість української Феміди», в якій поставлено під сумнів об'єктивність та неупередженість суддів першої та апеляційної інстанцій та законність ухвалених ними рішень у вказаному кримінальному провадженні.

01 листопада 2017 року ЗМІ та інформаційні сайти опублікували статтю під назвою «Депутат требует от СБУ проверить мариупольских судей на причастность к сепаратизму». Ця стаття містить посилання на заяву народного депутата України від політичної партії «Блок Петра Порошенка» Ірини Фріз, яка, використовуючи свій статус народного депутата та фактично діючи з метою незаконного впливу на суд та втручання в здійснення правосуддя, звернулась до Голови Служби безпеки України із заявою про проведення перевірки суддів Приморського районного суду міста Маріуполя та ревізії всіх судових рішень, ухвалених від початку 2014 року, на предмет їх відповідності закону.

У депутатському зверненні до СБУ І. Фріз зазначила, що від представників правоохоронних органів міста Маріуполя вона отримала інформацію, що судді Приморського районного суду міста Маріуполя «систематично приймають виправдувальні рішення стосовно осіб, що підозрюються або обвинувачуються у сепаратизмі та діях на боці терористичних організацій», а інформація в ЗМІ щодо розгляду кримінального провадження стосовно ОСОБА_1 ставить під сумнів

об'єктивність розгляду таких справ і «дає підстави розглядати ймовірність контактів з військово-окупаційною владою ОРДЛО або винесення судових рішень в їх інтересах, або з метою нанесення збитків інтересам України». Народний депутат України І. Фріз зазначила, що «прийняте у справі ОСОБА_1 рішення виглядає заангажованим та таким, що несе загрозу національній безпеці держави та може використовувались в інтересах країни-агресора та терористичних організацій».

У зв'язку з наведеним народний депутат України І. Фріз просила Голову СБУ «здійснити перевірку суддів Приморського районного суду міста Маріуполя Дзюби М.В., Курбанової Н.М. та Пантелеева Д.Г. на зв'язки з терористичними організаціями та особами (родичами), що перебувають на окупованих територіях, їх підтримку сепаратизму та країни-агресора; проаналізувати та надати правову оцінку всім рішенням Приморського районного суду міста Маріуполя з початку бойових дій на Донбасі на ознаки підтримки сепаратизму». Заяву І. Фріз публічно підтримав інший народний депутат України від партії «Народний фронт» Д. Тимчук, який повідомив, що він також звертається до СБУ із заявою про перевірку «суддів-ватників».

Судді Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області Дзюба М.В., Д'яченко Д.О., Митрофанова С.Г., Пантелеев Д.Г., Сараєв І.А., Шишилін О.Г. вважають, що зазначені заяви народних депутатів України призвели до численних закликів громадськості, поширених у багатьох соціальних мережах, до негайного фактичного знищення будівлі Приморського районного суду міста Маріуполя шляхом підпалу та фізичної розправи над суддями цього суду. Наслідком цих заяв є повна дискредитація суддів Приморського районного суду міста Маріуполя як представників судової гілки влади. Також має місце втручання у здійснення правосуддя і грубе порушення прав осіб на справедливий суд.

Окрім того, на думку суддів, «ревізія» та оприлюднення всіх рішень, які приймалися у кримінальних провадженнях ними як слідчими суддями, зокрема про затримання з метою приводу для розгляду питання щодо обрання запобіжного заходу, які розглядались у закритому судовому засіданні, спричинить реальну загрозу життю та здоров'ю суддів та членів їх родин, оскільки місто Маріуполь територіально межує із зоною розмежування, де останнім часом неодноразово вчинялися спроби фізичного знищення посадових осіб правоохоронних органів, які здійснюють боротьбу із тероризмом.

За результатами перевірки фактів, викладених у повідомленні суддів Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області Вища рада правосуддя не встановила обставин, які свідчать про втручання народних депутатів України І. Фріз, Д. Тимчука в діяльність суддів цього суду щодо здійснення правосуддя, пов'язане з перешкоджанням виконанню суддями професійних обов'язків під час розгляду та ухвалення вироку у справі № 266/2278/15-к.

Натомість вирішила звернутися до Верховної Ради України щодо вжиття заходів із недопущення народними депутатами України дій, що підривають незалежність суддів та авторитет правосуддя, про що 26 грудня 2017 року було прийнято відповідне рішення № 4269/0/15-17.

Як убачається зі змісту рішення, Вища рада правосуддя, оцінюючи наведену у повідомленні суддів інформацію на предмет наявності чи відсутності ознак втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя, дійшла висновку, що висловлювання народних депутатів України щодо упередженості суддів та правильності чи неправильності наданої судом оцінки фактів та доказів у справі, оцінка судових

рішень на предмет їх законності та обґрунтованості до закінчення розгляду справи судом касаційної інстанції порушують конституційний принцип незалежності судової влади.

Така позиція підтверджується Доповіддю Управління Верховного комісара ООН з прав людини від 16 серпня-15 листопада 2017 року, в якій висловлено занепокоєння стосовно того, що звільненню 06 листопада 2017 року військовослужбовця Державної прикордонної служби передувала широка інформаційна кампанія політичних діячів на підтримку обвинуваченого (пункт 71).

Тому, на думку Вищої ради правосуддя, народним депутатам України слід утримуватися від інформаційних кампаній на підтримку певної позиції та оцінки судових рішень у будь-якій справі, що перебуває на розгляді в суді, оскільки навіть законне і обґрунтоване рішення суду на користь сторони, яка мала таку підтримку, може бути сприйнято як результат такої підтримки, а не результат справедливого судового розгляду. А під час публічного обговорення обставин резонансної кримінальної справи необхідно утримуватися також і від критики окремих суддів та використання образливих висловлювань.

У поданих до Комісії поясненнях суддя Шишилін О.Г. зазначив, що підтвердив твердження про відсутність випадків втручання у його діяльність зі здійснення правосуддя з огляду на те, що у період з 28 грудня 2015 року до 02 листопада 2017 року він не здійснював правосуддя у зв'язку із закінченням у нього в грудні 2015 року строку повноважень судді.

Так, указом Президента України від 28 грудня 2010 року № 1290/2010 його призначено на посаду судді Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області строком на п'ять років.

Указом Президента України від 02 листопада 2017 року № 348/2017 його призначено на посаду судді Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області.

Також Шишилін О.Г. вказав, що під час заповнення пункту 15 декларації доброчесності за 2017 рік урахував рішення Вищої ради правосуддя від 26 грудня 2017 року № 4269/0/15-17, яким не встановлено обставин, що свідчать про втручання в діяльність суддів Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області щодо здійснення правосуддя, пов'язане з перешкоджанням виконанню суддями професійних обов'язків під час розгляду, та ухвалення вироку у справі № 266/2278/15-к.

Розглянувши повідомлення Смальюка Р.В. та дослідивши матеріали перевірки, Комісія дійшла висновку, що інформацію про недостовірність (у тому числі неповноту) тверджень, вказаних суддею Шишилїним О.Г. у декларації доброчесності судді за 2017 рік, слід визнати непідтвердженою, спираючись на таке.

Відповідно до частин першої та другої статті 62 Закону суддя зобов'язаний щорічно до 1 лютого подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України декларацію доброчесності за формою, що визначається Комісією. Декларація доброчесності судді складається з переліку тверджень, правдивість яких суддя повинен задекларувати шляхом їх підтвердження або непідтвердження.

Заповнюючи пункт 15 розділу II декларації доброчесності, суддя зобов'язаний підтвердити або не підтвердити випадки втручання у його діяльність зі здійснення правосуддя.

У пункті 11 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 13 червня 2007 року № 8 визначено, що втручанням у діяльність судових органів слід розуміти вплив на суддю в будь-якій формі (прохання, вимога, вказівка, погроза, підкуп, насильство, критика судді в засобах масової інформації до вирішення справи у зв'язку з її розглядом тощо) з боку будь-якої особи з метою схилити його до вчинення чи невчинення певних процесуальних дій або ухвалення певного судового рішення. При цьому не має значення, за допомогою яких засобів, на якій стадії процесу та в діяльність суду якої інстанції здійснюється втручання.

Правосуддям є правозастосовна діяльність суду з розгляду і вирішення у встановленому законом процесуальному порядку віднесених до його компетенції цивільних, господарських, кримінальних і адміністративних справ з метою охорони прав та свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб та інтересів держави (Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. - 2-ге вид., переробл. і доповн. - К.: Вид-во «Юридична думка», 2012. - 1020 с.).

Отже, втручання в діяльність судді зі здійснення правосуддя пов'язано з впливом на суддю під час розгляду і вирішення конкретної судової справи.

Причиною направлення суддями Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області в листопаді 2017 року повідомлення до Вищої ради правосуддя стали дії окремих народних депутатів України, що пов'язані з розглядом та ухваленням вироку в кримінальному провадженні № 266/2278/15-к. Наслідком цих дій став певний суспільний резонанс у громадських колах та опублікування низки статей у ЗМІ та соціальних мережах.

У згаданому випадку суддя Шишилін О.Г. не брав участі у розгляді зазначеної справи, окрім того, з грудня 2015 року до листопада 2017 року не здійснював правосуддя з причин закінчення строку повноважень судді.

Керуючись статтями 62, 93, 101 Закону, розділом VI Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Комісія

вирішила:

визнати невідтвердженою інформацію про недостовірність (у тому числі неповноту) тверджень, вказаних суддею Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області Шишилїним Олексієм Геннадійовичем у декларації доброчесності судді за 2017 рік.

Головуючий

М.І. Мішин

Члени Комісії

А.Г. Козлов

Т.В. Лукаш